

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

6-МАХСУС СОН

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР-6

JOURNAL OF LAW RESEARCH
SPECIAL ISSUE-6

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ | JOURNAL OF LAW RESEARCH

№SI-6 (2022) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9130-2022-SI-6>

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Abdurasulova Qumriniso Raimqulovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Fayziev Shoxrud Farmonovich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ | EDITORIAL BOARD

12.00.01 - ДАВЛАТ ВА ҲУҚУҚ НАЗАРИЯСИ ВА ТАРИХИ. ҲУҚУҚИЙ ТАЪЛИМОТЛАР ТАРИХИ / ТЕОРИЯ ПРАВА И ГОСУДАРСТВА, ИСТОРИЯ ПРАВОВЫХ УЧЕНИЙ / THEORY OF LAW AND STATE, HISTORY OF LEGAL DOCTRINES

Boboyev Halimboy Boboyevich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Ahmedshaeva Mavlyuda Axatovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Adilxodjayeva Surayyo Maxkamovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Sattorov Abdug'affor

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Artur Gambaryan

yuridik fanlar doktori, professor (Armaniston)

Yosuke Shamoto

yuridik fanlar doktori, professor (Yaponiya)

12.00.02 - КОНСТИТУЦИОННЫЙ ҲУҚУҚ, МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ, МОЛИЯ ВА БОЖЖОНА ҲУҚУҚИ / КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВО; АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО; ФИНАНСОВОЕ ПРАВО / CONSTITUTIONAL LAW; ADMINISTRATIVE LAW; FINANCIAL RIGHT

Malikova Gulchexra

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Xusanov Ozod Tillabayevich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Selimanova Svetlana Mixaylovna

yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)

Xvan Leonid Borisovich

yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Peshkova Xristina Vyacheslovovna

yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)

Sung Un Lee

yuridik fanlar doktori, professor (Janubiy Koreya)

12.00.03 - ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИ. ТАДБИРКОРЛИК ҲУҚУҚИ. ОИЛА ҲУҚУҚИ. ХАЛҚАРО ХУСУСИЙ ҲУҚУҚ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРАВО; ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЕ ПРАВО; СЕМЕЙНОЕ ПРАВО; МЕЖДУНАРОДНОЕ ЧАСТНОЕ ПРАВО / CIVIL LAW; BUSINESS LAW; FAMILY LAW; PRIVATE INTERNATIONAL LAW

Oqyulov Omonboy

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Ro'zinazarov Shuhrat Nuraliyevich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Ruziyev Rustam Jabborovich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Borotov Mirodiljon Xomudjonovich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Toshev Boboqul Norqobilovich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Shomuxamedova Zamira Shoislamovna

yuridik fanlar doktori, (O'zbekiston)

Ahmad Issa Altweissi

yuridik fanlar doktori, professor (Iordaniya)

12.00.04 - ФУҚАРОЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ХЎЖАЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ҲАҚАМЛИК ЖАРАЁНИ ВА МЕДИАЦИЯ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; ХОЗЯЙСТВЕННОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; АРБИТРАЖНЫЙ ПРОЦЕСС И МЕДИАЦИЯ / CIVIL PROCEDURE LAW; ECONOMIC PROCEDURAL LAW; ARBITRATION PROCESS AND MEDIATION

Esanova Zamira Normurodovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Mamasidiqov Muzaffar Musajonovich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Egamberdiyev Eminjon

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Jason A.

Kanton Federal sud markazi (AQSH)

12.00.05 - МЕҲНАТ ҲУҚУҚИ. ИЖТИМОИЙ ТАЪМИНОТ ҲУҚУҚИ / ТРУДОВОЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ / THE LABOR LAW; SOCIAL SECURITY LAW

Usmanova Muborak Akmalxanovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Gasanov Mixail Yuriyevich

yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Sattorova Gulnoza Djurakulovna

yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Murodova Gulnora

yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Denisov Gleb

yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

Fayziyev Shuxrat Xasanovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Usmonov Muhammadi Bahridinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Xolmuminov Juma
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Jo'rayev Yuldash Achilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Skripnikov Nikolay Kuzmich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Po'latov Baxtiyor Xalilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Salomov Baxrom Salomovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Salayev Nodirbek Saparbayevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Osmonaliev Qayrat
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Aleksey Kibalnik
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Kudryavtsev Vladislav Leonidovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Sergey Shoshin
yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)
James B.
Eaglin Federal sud markazi (AQSH)

Rustambayev Mirzayusup Hakimovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Zufarov Rustam Axmedovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Kabulov Rustam
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Rajabova Mavjuda Abdullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Taxirov Farhod
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ismailov Isomiddin
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Hamidov Nurmuhammad Orif o'g'li
yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (O'zbekiston)
Yuldoshev Rifat Raxmadjonovich
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Djansarayeva Rima Ernatovna
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Yelena Antonyan Aleksandrovna
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Matthew Light
yuridik fanlar doktori, professor (Kanada)

Inog'omjonova Zumratxon Fatxullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Pulatov Yuriy Safiyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
To'laganova Gulchehra Zaxitovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Muxiddinov Faxriddin Muxiddinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Mirazov Davron Miragzamovich
yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)
Rijakov Aleksandr Petrovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

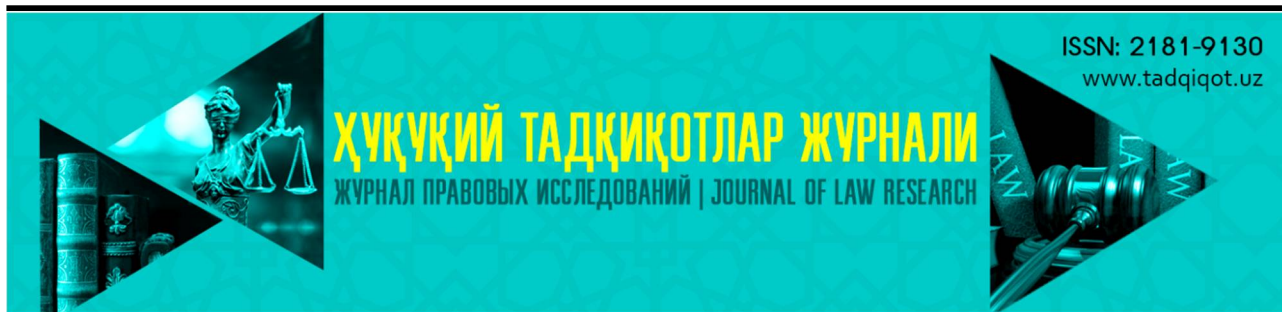
Stoyko Nikolay Genadyevich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Iskandarov Zayniddin
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Sergey Pen
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Aleksey Purs
yuridik fanlar doktori, dotsent (Belarus)
Jurgen Maurer
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)
Kevin Curtin
yuridik fanlar doktori, professor (AQSH)

Ismoilov Bahodir Islamovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Matkarimova Gulchehra Abdusamatovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Yuldasheva Govxerjan
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Alexander Trunk
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)

1. Абдуразаков Султанходжа Суратович КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИЗБИРАТЕЛЬНЫХ ПРАВ ГРАЖДАН В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	6
2. Нариманов Бекзод Абдувалиевич НОТИЖОРАТ ТАШКИЛОТЛАРИ ТУШУНЧАСИ, ТУРЛАРИ ВА УЛАРНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ.....	14
3. Shomurotov Ma’ruf Abdusamat o’g’li HUDUDIY PROKURATURA ORGANLARINING XALQ DEPUTATLARI MAHALLIY KENGASHLARI OLDDIDAGI HISOBDORLIGINING TASHKILIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	22
4. Эргашев Илёс Ўрол ўғли ТОВАЛАМАЧИЛИК ТУШУНЧАСИ ВА УНИНГ ЖИНОЯТ-ХУҚУҚИЙ БЕЛГИЛАРИ.....	31
5. Ibragimov Murodjon Jumanazarovich ЖИНОЯТ ХУҚУҚИДА ҚУРОЛНИ ҚОНУНГА ХИЛОФ МУОМАЛАСИНИНГ ОВЬЕКТИГА ДОИР ФИКР-МУЛОHAZАЛАР.....	40
6. Murodullayeva Gulinur Xikmatullo qizi КОРРУПСИЯНИНГ ХАВФЛИ КО‘РИНИШИ СИФАТИДА – FAVORITIZM VA NEPOTIZM.....	48
7. Муслимов Икром Тухтамурастович ЖАЗОНИ ЕНГИЛЛАШТИРУВЧИ ҚОЛАТЛАР ТУШУНЧАСИ ВА БЕЛГИЛАРИ.....	58
8. Абулхайров Рустамхон Ибодуллаевич ПОРТЛАШДАН КЕЙИН ХОДИСА ЖОЙИНИ КЎЗДАН КЕЧИРИШНИНГ КРИМИНАЛИСТИК ЖИХАТЛАРИ: ДАЛИЛЛАРНИ МАВЖУДЛИГИНИ БАҲОЛАШ, УЛАРНИ ЙИГИШ, САҚЛАШ ВА РЎЙХАТГА ОЛИШ ТАРТИБИ.....	67
9. Бобомуродов Фарход Боймуротович ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИДА ТЕЗКОР-ҚИДИРУВ ФАОЛИЯТИНИ ТАРТИБГА СОЛУВЧИ ХАЛҚАРО-ХУҚУҚИЙ ХУЖЖАТЛАРНИНГ ТАҲЛИЛИ.....	76
10. Дусманов Санджар Абдужалолович МДХ ДАВЛАТЛАРИ ЖИНОЯТ ПРОЦЕССИДА СОДДАЛАШТИРИЛГАН ТАРТИБДА ИШ ЮРИТИШ.....	89
11. Марданов Жасурбек Хусниддин ўғли СОЛИҚ ЁКИ МАЖБУРИЙ ТЎЛОВЛАРНИ ТЎЛАШДАН БЎЙИН ТОВАЛАШ БИЛАН БОҒЛИҚ ЖИНОЯТЛАРНИ ТЕРГОВ ҚИЛИШДА МАХСУС БИЛИМЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ.....	97
12. Низомиддинов Жамшид Нуриддин ўғли КИССАВУРЛИККА ҚАРШИ ҚУРАШНИНГ ТАШКИЛИЙ-ТАКТИК ЖИХАТЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ.....	105

13. Шукуров Жаҳонгир Раббонаевич ЎЗБЕКИСТОНДА ЯРАШУВ ИНСТИТУТИНИ ҚЎЛЛАШ ДОИРАСИНИ КЕНГАЙТИРИШДАГИ АЙРИМ МУАММОЛАР.....	113
14. Султанходжаев Равшан Иркинович ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ “ТЕЗКОР-ҚИДИРУВ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА”ГИ ҚОНУНИ ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ ВА ФУҚАРОЛАРНИНГ ЭРКИНЛИКЛАРИНИ ТАЪМИНЛАШ СОҲАСИДАГИ ҚОНУНЧИЛИКНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАНБАИ СИФАТИДА.....	122
15. Таштемиров Анвар Алиқулович АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИБ СОДИР ЭТИЛГАН ФИРИБГАРЛИКНИ ФОШ ЭТИШ БИЛАН БОҒЛИҚ МАСАЛАЛАР.....	130
16. Акилов Саидакромхон Акмалович ОСНОВНЫЕ МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ ПРИНЦИПЫ В СФЕРЕ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ РАСПРОСТРАНЕНИЯ ИНФОРМАЦИИ В МЕЖДУНАРОДНОМ ПРОСТРАНСТВЕ.....	138
17. Амиров Зафар Актамович ХАЛҚАРО СУДЛАР ВА УЛАРНИНГ ШАКЛЛАНИШ ТАРИХИ.....	147
18. Эгамбердиев Дилшод Алишерович ЖИНОЯТ ИШЛАРИ БЎЙИЧА ҲУҚУҚИЙ ЁРДАМ – ҚЎШМА ТЕРГОВЛАРИНИ ТУЗИШНИНГ ХАЛҚАРО ВА МИЛИЙ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ.....	155

Низомиддинов Жамшид Нуриддин ўғли,
 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги
 Академияси тезкор-қидирув фаолияти кафедраси ўқитувчиси,
 E-mail: jamshid91b@mail.ru

КИССАВУРЛИККА ҚАРШИ КУРАШНИНГ ТАШКИЛИЙ-ТАКТИК ЖИҲАТЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

For citation: Nizamiddinov Jamshid Nuriddin ugli. IMPROVING THE ORGANIZATIONAL AND TACTICAL ASPECTS OF THE FIGHT AGAINST THE PICKPOCKETING. Journal of Law Research. 2022, Special issue 6, pp.105-112

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7572876>

АННОТАЦИЯ

Мақолада кассавурликнинг луғавий маъноси, “қарши курашиш” тушунчасининг маъноси очиқ берилган, шунингдек, кассавурликнинг назарий асослари, статистик маълумотлар, ушбу қилмишнинг олдини олишда ички ишлар органларининг тезкор ходимлари ва кичик тезкор ходимлари томонидан соҳавий хизматлар билан ҳамкорликда умумий, махсус, яққа, виктимологик профилактик чора-тадбирларни ўтказиши, кассавурликни фoш этишда комплекс тезкор-қидирув тадбирларини ташкил этиш ва тактикасининг мазмун-моҳияти ёритилиб, кассавурликка самарали қарши курашишда илмий асосланган таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилган.

Калит сўзлар: кассавурлик, қарши курашиш, тезкор ходим, профилактик тадбирлар, тезкор-қидирув тадбирлар.

Низомиддинов Жамшид Нуриддин ўғли,
 Преподаватель кафедры оперативно-розыскной
 деятельности Академии Министерство внутренних
 дел Республики Узбекистан
 E-mail: jamshid91b@mail.ru

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННЫХ И ТАКТИЧЕСКИХ АСПЕКТОВ БОРЬБЫ С КАРМАННЫХ КРАЖ

АННОТАЦИЯ

В статье раскрывается значение карманных краж, значение понятия “противодействие”, а также теоретические основы карманных краж, статистические данные, проведение оперативными работниками органов внутренних дел совместно с отраслевыми службами общих, специальных, индивидуальных, виктимологических профилактических мероприятий по предупреждению данного деяния, комплекс оперативно-розыскных мероприятий при раскрытии карманных краж, освещается сущность организации и тактики поисковых

мероприятий, разрабатываются научно обоснованные предложения и рекомендации по эффективной борьбе карманных краж.

Ключевые слова: карманных краж, противодействие, оперативный сотрудник, профилактические мероприятия, оперативно-розыскные мероприятия.

Nizamiddinov Jamshid Nuriddin ugli,

Lecturer of the Department of Operational-Search Activities
of Academy of the Ministry of Internal Affairs
of the Republic of Uzbekistan of the Academy
E-mail: jamshid91b@mail.ru

IMPROVING THE ORGANIZATIONAL AND TACTICAL ASPECTS OF THE FIGHT AGAINST THE PICKPOCKETING

ANNOTATION

The article reveals the meaning of pickpocketing, the meaning of the concept of “fighting”, as well as covers the theoretical foundations of kissvurlik, statistics, the content of complex operational-search measures and tactics in the prevention of this act by operational employees of the internal affairs bodies in cooperation with sectoral services, conducting general, special, individual aspects.

Keywords: pickpocketing, counter-fighting, fast employee, preventive activities, quick-search activities.

Киссавурликка қарши курашнинг ташкилий-тактик жиҳатлари ҳақида фикр юритишда биринчида навбатда киссавурлик ва унинг назарий асослари, “қарши курашиш” тушунчаларининг мазмун-моҳиятини билиш муҳимдир.

Ўзбек тилининг изоҳли луғатида киссавур [форсча - халтани, киссани кесувчи] Чўнтак ўғриси; кўча-кўй, бозор ва бошқа жойларда кишиларнинг нарсаларини ўғирловчи шахс деган маънони англатса[1], “қарши курашиш” тушунчаси кенг маъноли бўлиб, жиноятларнинг профилактикаси, олдини олиш, аниқлаш, фош этиш каби жараённи ўз ичига қамраб олади[2].

Жабрланувчининг кийими, сумкаси ёки бошқа қўл юкидаги ашёга нисбатан содир этилган ўғирлик (киссавурлик) республикамизнинг жиноят қонунига янги киритилган оғирлаштирувчи ҳолатдир. Киссавурликнинг ижтимоий хавфлилиги: биринчидан, унинг анча кўп тарқалганлиги билан; иккинчидан, айбдор бевосита жабрланувчининг ўзида турган мулкни тортиб олиши, бу эса жабрланувчи ўз мулкига суиқасд қилинаётганини пайқаб қол-са, жабрланувчига нисбатан зўрлик ишлатилиши хавфи туғилиши мумкинлиги билан изоҳланади [3].

Қўл юки деганда, жабрланувчи шахсан олиб ўтувчи, шакли ва тузилишидан қатъи назар, енгил олиб ўтилувчи буюм ва ашёлар тушунилади. Ушбу буюмлар, одатда, жабрланувчининг ўзида бўлади, яъни унинг қўлида, елкасида, ёнбошида ёки устида жойлашган ёхуд судраб, итариб кетаётган бўлади. Шу ўринда ушбу буюмларни жабрланувчи жисмоний куч ишлатиб бевосита ўзи олиб юришига алоҳида эътибор бериш лозим. Шунинг учун турли хил транспорт воситаларида (уларнинг миқдори ва шаклидан қатъи назар) олиб ўтиладиган буюм ва ашёлар қўл юки ашёси ҳисобланмаслиги ҳам мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг “Ўзганинг мулкни ўғирлаш, талончилик ва босқинчилик йўли билан талон-торож қилиш жиноят ишлари бўйича суд амалиёти тўғрисида”ги қарорида: “Жабрланувчининг еғнида бўлган кийим-кечаги, қўлидаги ёки бевосита ёнида бўлган сумка, чамадон ва бошқа анжомларидан содир этилган яширин талон-торож қилиш киссавурлик деб ҳисобланади ва ЖКнинг 169-моддаси 2-қисми «а» банди билан тавсифланади”[4], деб кўрсатилган.

Ҳар бир алоҳида ишда суд барча ҳолатларни ҳисобга олган ҳолда, сумка ёки бошқа қўл юкининг жабрланувчининг ёнида бўлганлиги фактини аниқлаши керак.

Қўл юки тушунчасига кирувчи буюм ва ашёлар жиноят содир этилган шахснинг тасарруфида бўлгандагина қўл юки ашёсини жабрланувчининг бевосита ўзида жойлашган деб

ҳисоблаш мумкин. Бошқача айтганда, жабрланувчи бу ашёларга нисбатан махсус техник назорат воситаларидан фойдаланмасдан, уларни кузатиш ёки бошқа усулларда субъектив назоратни амалга оширади. Қўл юки воситасининг бевосита жабрланувчи ёнидалигини қуйидаги ҳолатлар кўрсатиб туради: жабрланувчи ёнида аёллар сумкачасининг ётиши; ўғирлик содир этилганда катмоннинг шахс чўнтагида бўлиши ва бошқалар. Агар қўл юки буюм ва ашёлари жабрланувчининг субъектив назорат доирасидан (масалан, катмонни кулфланмайдиган шкафта сақлаш) ташқарида ёки қандайдир жойга яшириб қўйилган бўлса, талон-торож қилишни киссавурлик сифатида баҳолаш мумкин эмас. Бундай ҳолатда айбланувчининг ҳаракатлари бошқа оғирлаштирувчи ҳолатлар мавжуд бўлмаса, ЖК 169-моддасининг 1-қисми бўйича ҳуқуқий баҳоланади.

Киссавурлик содир этилаётган вақтда кийим жабрланувчининг эғнида ёки қўлида бўлиши керак. Агар айбдор гардероб ёки илгичда осиглиқ турган кийим чўнтагидан ашёни қонунга хилоф равишда олса, киссавурлик таркиби мавжуд бўлмасдан, ўғрилиқнинг бошқа тури бўйича ҳуқуқий оқибат келиб чиқади.

Агар сумка ёки қўл юки жабрланувчининг қўлида бўлса ёки жабрланувчининг ўзида ёхуд унинг ёнида бўлса (масалан, жомадон, сумкани жабрланувчи хордиқ чиқариш, нимадир сотиб олиш ва ҳоказо учун ёнига қўйган бўлса), яъни бу ашёлар яна йўлга тушганида унинг ўзи билан бирга бўладиган бўлса, бу ҳолда Жиноят кодекси 169-моддаси 2-қисми “а” банди бўйича жиноий жавобгарлик масаласи ҳал этилади.

Статистик маълумотлар таҳлилига кўра, 2022 йилнинг 6 оyi мобайнида ўғрилиқларни 1441 таси хонадон, 1363 таси телефон, 388 таси велосипед, 411 таси ҳайвон ўғрилиқлари ҳамда 260 таси[5]киссавурликни ташкил этган.

Киссавурлик асосан жамоат жойларида шу жумладан, бозорлар, аҳоли гавжум жойлари жамоат транспорт воситаларида содир этилади.

Киссавурликнинг олдини олишда ички ишлар органларининг тезкор ходимлари ва кичик тезкор ходимлари соҳавий хизматлар билан биргаликда умумий, махсус, якка, виктимологик[6] профилактик тадбирлани амалга ошириши лозимдир.

Умумий профилактик тадбирлар аҳоли гавжум жойларда киссавурликни содир этиш сабабларини ва уларга имкон бераётган шарт-шароитларни аниқлаш, бартараф этиш бўйича йиғилишлар тарғибот ва ташвиқот ишлари турли кўринишида амалга оширилиб, келгусида киссавурлик содир этишини камайтириш, фуқароларни хушёрлигини ошириш энг асосий мақсад бўлиб хизмат қилади.

Махсус профилактик тадбирлар киссавурлик билан жазони ижро этиш муассасаларидан озод қилинган ва озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазога ҳукм қилинган шахслар ўртасида махсус тадбирларни амалга ошириб, энг асосий мақсад уларни киссавурлик содир этиш фикридан қайтаришдан иборатдир.

Якка профилактик тадбирлар киссавурлик жиноятини содир этиши мумкин бўлган шахслар билан якка тартибда турли усулларда профилактик таъсир чораларини ўтказиш орқали амалга оширилади.

Виктимологик профилактик тадбирлар киссавурлик жиноятдан жабрланган ёки жабрланувчи бўлиши мумкин бўлган шахслар билан махсус суҳбатлар ўтказилиб, киссавурликдан жабрланувчи бўлиб қолмаслиги учун тушунтириш ишлари олиб борилади.

Ички ишлар органлари тезкор ходимлари, кичик тезкор ходимлари юқорида таъкидлаб ўтилган чора-тадбирларни қуйидаги механизмларда амалга ошириши лозим:

биринчидан, фуқароларни айниқса, аёллар жамоат жойларида юрганида қўл сумкасини эҳтиёт чорасини кўриши юзасидан бозорлар, аҳоли гавжум жойларида хизмат қилаётган Ички ишлар ва Миллий Гвардия ходимлари тарғибот, тушунтириш ишларини олиб бориши, масалан, оғзаки тушунтириш ишлари олиб борилиши, эслатма ва буклетларни тарқатиш;

иккинчидан, киссавурлик содир этилиши мумкин бўлган жойнинг масъулияти чекланган жамиятнинг масъул ходимлари томонидан фуқароларнинг хушёрлигини ошириш мақсадида “Ҳурматли фуқаролар, қўл сумкангиз, бошқа мулкингизни эҳтиёт қилинг! Киссавурлик жиноятининг жабрланувчиси бўлиб қолманг, шундай ҳолатларни гувоҳи

бўлсангиз, Ички ишлар ва Миллий гвардия органлари ходимларига хабар беринг” мазмунидаги ўзбек ва рус тили матнидаги аудио-ёзувларни эшиттириш;

учинчидан, ички ишлар органлари тезкор ходимлари оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорликда кассавурлик ҳолатлари юзасидан қизиқарли видеороликларни тайёрлаш ва аҳоли эътиборига етказиш;

тўртинчидан, кассавурлик содир этиш вақти, жойи, усулини тизимли равишда таҳлил қилиш асосида мазкур қилмиш содир этилиши мумкин бўлган жойларда юқори мегапикселли видеокузатув камераларини ўрнатиш лозим.

Маълумки, амалиётда содир этилаётган кассавурлик жиноятнинг ҳаммаси ҳам фош этилмасдан қолмоқда. Бунинг асосий сабаблари ушбу жиноятнинг латентлиги яъни, кассавурликдан жабрланган фуқаролар ИИБ ходимларига умуман хабар бермаслиги, бу ҳолат, кассавурлик билан шуғулланишни касб қилган шахсларга қўл келиб, жинойий фаолиятини давом эттиришига қулай шароит яратиши; ички ишлар органлари ходимларига жабрланувчи фуқаролар кассавурлик содир этилгани ҳақида ўз вақтида хабар бермаслиги, ушбу жиноятни “иссиқ изида” фош этишни анча қийинлаштириши ёки умуман фош этилмасдан қолишига олиб келиши; шунингдек, ички ишлар органларини тезкор ходимлари айрим кассавурлик ҳолати юзасидан жабрланувчини бирозгина чалғитиб ёки ўзаро келишган ҳолда ариза мазмунида мол-мулкни эҳтиётсизлик оқибатида йўқотганлиги, тушуриб қолдирганлигини баён этиб, кассавур шахсни излаш бўйича тезкор-қидирув тадбирларини етарли даражада ўтказилмасдан, ҳолатга юзаки баҳо бериб, Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодекси 83-моддаси 2-банди, 330-моддасининг 2-банди талаблари асосида жиноят ишини кўзғатишдан рад этиш ҳақида қарор қабул қилишлари, ушбу қарорларнинг барчаси ҳудудий прокурор томонидан ўрганилиб, керак бўлса, жабрланувчини чақириб, сўроқ қилиб, реал ҳолатга ойдинлик киритиш орқали аксарият ҳолларда жиноят ишини кўзғатишни рад этиш қарорлари бекор қилиниб, кассавурлик ҳолати юзасидан жиноят иши кўзғатилмоқда. Бу каби ташкилий камчиликлар вақтни ўтиб кетишига, кассавурликни содир этган шахсларни жавобгарлик масаласи ҳал этилмасдан, уларни такроран кассавурлик жиноятини содир этишига олиб келмоқда ёки ўн маротаба турли вақтларда ва жойларда кассавурлик жиноятини содир этган албатта, шахс қўлга олинган вазиятда фақатгина охириги қилмиши учун жавобгарликка тортилиб, қолган қилмишлари учун айбига иқрор бўлмасдан осонгина жавобгарликдан қутилиб қолаётганлиги, бу эса инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари тўлиқ таъминланмаётганлигидан далолат беради. Бундай камчиликларга асосий сабаб, жиноятчиликка оид ҳисоботларни реал ҳисобини юритилмаслиги, жиноят фактлари тўлиқ рўйхатга олинмаслиги, бунинг натижасида ички ишлар органларини тезкор ходимлари юқорида таъкидлаб ўтилганидек нотўғри қарорлар қабул қилиши, бу сезган кассавур шахслар, жинойий қилмишини давом эттиришига қулай шароит яратмоқда.

Шунингдек, кассавурликка қарши курашиш билан бевосита шуғулланувчи ички ишлар органларининг кичик тезкор ходимлари дастлабки ва кейинги тезкор-қидирув тадбирларни қандай тактика ва усулларда ўтказишни билмасликлари кассавурликни фош этишга салбий таъсир кўрсатмоқда.

Кассавурликни фош этишда биринчи навбатда юқорида таъкидлаб ўтилган омилларни олдини олиш чораларини кўриш лозим. Бунинг учун фуқароларнинг ҳуқуқий онги ва маданиятини юксалтириш, қолаверса, ИИБ ходимларини хизмат фаолиятига виждонан ёндошишини таъминлаш бўйича жойлардаги 3-сектор раҳбарлари иш фаолиятини тўғри ташкил этиши; кассавурликка қарши курашиш билан шуғулланувчи кичик тезкор ходимларнинг кассавурликни олдини олиш, фош этишда қўлланиладиган тезкор-қидирув тадбирларни қандай тактика ва усулларда амалга оширилишини ўргатиш талаб этилади.

Бугун амалиётда тезкор ходимлар ва кичик тезкор ходимлар томонидан кассавурликни фош этишда сўров; маълумотлар тўплаш; предметлар ва ҳужжатларни текшириш; шахсинг айнанлигини аниқлаш; тезкор кузатув, текшириш учун харид қилиш, турар жойларни ва бошқа жойларни, биноларни, иншоотларни, жойнинг участкаларини, техник ва транспорт

воситаларини текшириш; тезкор эксперимент[7] тезкор-қидирув тадбирларини амалга ошириш лозим.

Киссавурликни фош этишда тезкор ходим қуйидаги вазиятлардан келиб чоратадбирларни белгилаши лозим:

1-вазият: киссавурлик содир этилиши билан жабрланувчи ИИБ ходимларига дархол хабар берган ёки оғзаки равишда мурожаат қилган. Ушбу вазиятда тезкор ходим жабрланувчи билан сўров ва маълумотлар тўплаш тезкор-қидирув тадбирини ўтказди. Зарурат бўлса, мутахассисни жалб этган ҳолда, киссавур шахсини аниқлаштириш мақсадида жабрланувчи, гувоҳларнинг кўрсатмасига асосан гумондорнинг тахминий юз тузилиши, гавдаси, эғнидаги кийими ва алоҳида белгиларини аниқлаш чорасини кўради. Киссавурлик содир этилган жойда видеокузатув камералари бўлганида, унинг эгаси ёки ташкилот масъулларидан рухсат олиб, кузатув камерасининг хотирасидаги маълумотларни текшириб кўради. Видеокузатув камерасида гумондор шахс, жиноят содир этиш вақтида тушиб қолганида, биринчи навбатда видео-ёзувдаги маълумотлар ахборот ташувчи восита(флешка)да холислар иштирокида баённома билан расмийлаштирилади. ИИБнинг профилактика, эксперт-криминалистика, миграция ва фуқароликни расмийлаштириш хизматлари, Миллий гвардия ходимлари билан ҳамкорликда гумондорнинг шахсини аниқлаш чорасини кўради.

Жабрланувчидан ариза ва тушунтириш хати, гувоҳлардан ҳам тушунтириш хати расмийлаштирилади. Шунингдек, жабрланувчига киссавурликни содир этиши мумкин бўлган шахсларнинг фотоальбоми кўрсатилади. Агарда гумондор шахс бошқа ҳудуд (вилоят)дан келиб, киссавурлик содир этганлиги аниқланса, тезкор ходим ўрнатилган тартибда хизмат сафарига бориб келиши ҳам мумкин. Гумондор шахс аниқлангандан сўнг, киссавурлик жиноятини содир этганлигини исботлаш учун далиллар тўпланади. Масалан, гумондор киссавурлик предметини ёнида, транспорт воситасида ёки бошқа жойларда сақлаётганини аниқлаб, икки нафар холислар иштирокида кўздан кечириш ва олиб қўйиш тўғрисида баённома билан расмийлаштирилиши, гумондор ва холислардан тушунтириш хати каби ҳужжатларни раймийлаштириш, гумондордан киссавурлик предметини сотиб олган ёки вақтинчалик сақлаш учун олиб қўйган шахсдан ҳам холислар иштирокида далилий ашёлар баённома расмийлаштирилиб, холислардан бу ҳақида тушунтириш хатлари олинади. Гумондор далилий ашёларни қачон ва неча мартаба олиб келгани ҳақида далилий ашёларни сотиб олган ёки вақтинчалик сақлаб келаётган шахсдан батафсил тушунтириш хати олинди, унинг ҳаракатларида жиноят аломатлари бор ёки йўқлигини аниқлаштириш зарур. Расмийлаштириладиган процессуал (ариза, тушунтириш хати, баённома) ҳужжатлар Ўзбекистон Республикасини Жиноят-процессуал кодекс талабларига биноан далиллар мақбуллигига мос бўлиши лозим;

2-вазият: киссавурлик содир этилгандан 3-10 кун вақт оралиғида жабрланувчи ИИБ ходимларига ёзма равишда мурожаат қилган. Ушбу вазиятда тезкор ходим жабрланувчи билан сўров ва маълумотлар тўплаш, тезкор-қидирув тадбирини ўтказиб, мутахассис сифатида рассомни жалб этган ҳолда гумондорни тахминий юз тузилишини чиздириб, эксперт-криминалистика хизматининг базасидан текшириб кўриб, шахсини аниқлаш чорасини кўради. Киссавурлик содир этилган жойда видеокузатув камералари бўлганида, предметларни текшириш сифатида видеокузатув камерасининг хотирасидаги маълумотлар текшириб кўрилади. Гумондор шахснинг юзи жиноят содир этиш вақтида ушбу видеокузатув камерасида тушиб қолганида, ИИБнинг профилактика, эксперт-криминалистика хизмати ходимлари билан ҳамкорликда гумондорнинг шахсини аниқлаш чорасини кўради. Видеокузатув камераси иш бермаси ёки жиноят жойида видеокузатув камераси бўлмаганда тезкор ходим ҳодиса содир бўлган жойда ва унинг яқин атрофларида ишловчи, яшовчи фуқаролар билан атрофлича сўров ва маълумотлар тўплаш тезкор-қидирув тадбирларини амалга оширади. Шунингдек, ушбу жиноятни фош этиш борасида тезкор-қидирув фаолиятига кўмаклашувчи шахсларнинг имкониятидан мақсадли фойдаланиш ижобий самара бериб, кўмаклашувчи шахснинг меҳнати асосида киссавурлик предмети сақланаётган жойлар, гумондор шахснинг ўзи ва бошқа алоқадор шахслар ҳам аниқланиши мумкин.

Агарда гумондор шахс бошқа ҳудуд (вилоят)дан келиб, киссавурлик содир этганлиги аниқланса, ўрнатилган тартибда хизмат сафарига борилиб, гумондорни топишда, шахснинг айнанлигини аниқлаш; турар жойларни ва бошқа жойларни, биноларни, иншоотларни, жойнинг участкаларини, техник ва транспорт воситаларини текшириш тезкор-қидирув тадбирлари амалга оширилади. Тезкор ходим 1, 2-типик вазиятларда киссавурлик жиноятини фош этмаганида, жиноят ишини кўзғатиш қарори асосида киссавурликни фош этиш юзасидан махсус йиғмажилдини юритиб, амалга оширилган ишлари ҳақида маълумотларни жамлаб боради;

3-вазият: ишончли тезкор маълумотлар асосида киссавурлик содир этилиши мумкин бўлган жойларда пухта тайёргарлик кўриш асосида тезкор эксперимент тезкор-қидирув тадбирини ўтказиш орқали киссавурликни фош этиш. Ушбу вазиятда тезкор ходим тезкор эксперимент тезкор-қидирув тадбирини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси “Тезкор-қидирув фаолияти тўғрисида”ги қонуннинг 15,16-моддалари талабларига риоя қилган ҳолда идоравий назоратни амалга оширувчи раҳбар номига билдирги, махсус режа, қарор тузиб, тадбирни ўтказиш жойи ва вақти, иштирокчилар сони ва бошқа ташкилий масалаларни ҳал этади.

Тезкор экспериментни ўтказиш вақтида қонунийликни таъминлаш учун қуйидаги талабларга риоя этиш зарур: эксперимент чоғида ўтказиладиган жиноий режалар намоён бўлиши учун шарт-шароитлар ва объектлар гумон қилинган шахслар хатти-ҳаракатининг у ёки бу вариантни танлаши учун имкониятни таъминлаши лозим; эксперимент жараёнида, одатда, пассив кузатув, содир этиладиган ҳаракатларнинг характери, эксперимент ўтказиладиганида шахсни ғайриқонуний қилмиш содир этишга ундаш ёки мажбурлаш, ўз эҳтиёжларини қонуний усуллар билан қаноатлантиришини қийнайидиган шароитга қўйиш ман этилади[8]. Тезкор экспериментни ташкилий ва техник жиҳатдан таъминлаш учун тегишли қарор чиқарилиб, тезкор бўлинма раҳбари томонидан тасдиқланганидан кейин тадбирни ўтказиш режаси тузилади[9]. Жиноят содир этишда асосли гумонланаётган шахс тадбирнинг объекти ҳисобланади. Тезкор эксперимент ўзининг ташкилий-тактик хусуси-ятига кўра комплекс ўтказиладиган тадбир бўлиб, тезкор кузатув, сўров, шахснинг айнанлигини аниқлаш, текшириш учун харид қилиш каби тезкор-қидирув тадбирларини ёки уларнинг айрим элементларини қамраб олади[10].

Киссавурни қўлга олиш учун шартли равишда жабрланувчи фуқаролар ва уларга киссавурлик предмети бўлган ашёлар, буюмлар, моддий қийматга эга бўлган нарсалар тақдим этилади. Киссавурлик фактини аниқлаш учун тезкор-қизиқиш уйғотувчи гумондор шахсга нисбатан тезкор кузатув тезкор-қидирув тадбири амалга оширилади. Ушбу шахс жиноят устида ёки бироз вақт ўтганидан сўнг қўлга олинади. Киссавурнинг қилмишини исботлаш учун амалга ошириладиган ҳаракатлар, расмийлаштириладиган ҳужжатлар Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодекс талабларига биноан далиллар мақбуллигига мос бўлиши талаб этилади.

Киссавурликни самарали фош этишда ички ишлар органларининг тезкор-қидирув фаолиятида қуйидаги ташкилий-тактик масалаларни ҳал этиш чораларини кўриш лозим:

биринчидан, киссавурликни фош этишда ички ишлар органларининг тезкор ходим ва кичик тезкор ходимлари юқорида таъкидлаб ўтилган вазиятлардан келиб чиқиб, самарали чора-тадбирларни белгилаши;

иккинчидан, киссавурликка қарши курашиш билан бевосита шуғулланувчи кичик тезкор ходимларга дастлабки ва кейинги тезкор-қидирув тадбирларни кетма-кетликда амалга оширилишини таъминлашда “Ички ишлар органлари кичик тезкор ходимларининг киссавурликка қарши курашиш фаолиятини ташкил этиш тартиби” номли ИИВнинг қўлланмасини ишлаб чиқиш, ушбу қўлланмада кичик тезкор ходимларнинг ҳуқуқлари, мажбуриятлари, дастлабки, кейинги тезкор-қидирув тадбирларни амалга ошириш тартибини белгилаш лозим;

учинчидан, киссавурликни фoш этишда тезкор-қидирув фаолиятига кўмаклашувчи шахсларнинг айнан мосини танлаб, уларнинг имкониятидан унумли фойдаланиш, меҳнатини инобатга олган ҳолда моддий рағбатлантириш;

тўртинчидан, киссавурликни фoш этишда тезкор-техник восита (кичик ҳажмли камера, диктафон ва бошқ.)ларни кўллаш орқали киссавур шахсларни қилмишини исботлаш, Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодекснинг талабига биноан далилларни тўплаш, текшириш ва расмийлаштириш мақсадга мувофиқ ҳисобланади.

Хулоса ўрнида шуни айтиш жоизки, киссавурликка қарши курашишда тезкор-қидирув тадбирларини самарали амалга оширилиши, мазкур жиноят камайишига, жазонинг муқаррарлигини таъминлаб, инсон ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатлари кафолатланишига эришилади.

Иқтибослар/Сноски/References:

1. Ўзбек тилининг изоҳли луғати: 80.000 дан ортиқ сўз ва сўз бирикмаси. Ж. П. К –Тартибли / Таҳрир ҳайъати: Т.Мирзаев (раҳбар) ва бошқ. Ўз. Рес. ФА Тил ва адабиёт ин-ти. –Т.: «Ўзбекистон миллий энциклопедияси» Давлат илмий нашриёти, 2006. – Б.90. (Explanatory Dictionary of the Uzbek language: more than 80.000 words and word combinations. J. P. K-orderly / editorial board: T.Mirzaev (leader)and others. Own. Res. FA language and literature in-ti. - T.: State Scientific Publishing House "National Encyclopedia of Uzbekistan", 2006. – P.90.).
2. Бобомуродов Ф.Б. Ички ишлар органлари тезкор-қидирув бўлинмаларининг чорва моллари ўғирликларига қарши курашиш фаолиятини такомиллаштириш: Монография // Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2021.– Б.6. (Babamuradov F.B. Improving the activities of the operational-search units of the internal affairs bodies to combat pet theft: Monograph // MIA Academy of the Republic of Uzbekistan, 2021.– P.6.).
3. Рустамбоев М.Х. Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодексига шарҳ маҳсус қисм / М.Рустамбоев. – Тошкент: “Адолат”, 2016. Б.311-312. (Rustambaev M.X. Review of the Criminal Code of the Republic of Uzbekistan special part / M.Rustambaev. - Tashkent: "Justice", 2016. P.311-312.).
4. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 1999 йил 30 апрелдаги “Ўзгалар мулкани ўғрилик, талончилик ва босқинчилик билан талон-торож қилиш жиноят ишлари бўйича суд амалиёти тўғрисида”ги 6-сон Қарори // Электрон манба: <http://www.lex.uz>. мурожаат вақти: 17.11.2022. (Resolution of the plenum of the Supreme Court of the Republic of Uzbekistan of April 30, 1999 No. 6 "on judicial practice in criminal cases of robbery, robbery and robbery of property of foreigners" // electronic Source: <http://www.lex.uz>. contact time: 17.11.2022.).
5. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ялпи мажлисига 2022 йилнинг биринчи ярми яқунлари бўйича Ички ишлар вазири генерал-лейтенант П.Р.Бобожоновнинг ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва уларнинг профилактикаси ҳолати тўғрисидаги ахбороти // Электрон манба: <https://iiv.uz>. мурожаат вақти: 17.11.2022.
6. (Minister of internal affairs for the results of the first half of 2022 to the plenary session of the Senate of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan Lieutenant General P.R. Bobojonov's information on the state of prevention and Prevention of offenses / / electronic source: <https://iiv.uz>. contact time: 17.11.2022.)
7. Ўзбекистон Республикасини 2014 йил 14 майдаги «Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисида»ги 371-сон Қонуни // Электрон манба: <http://www.lex.uz>. мурожаат вақти: 17.11.2022. (Law No. 371 of the Republic of Uzbekistan "On the Prevention of offenses" of May 14, 2014 // electronic Source: <http://www.lex.uz>. contact time: 17.11.2022.)
8. Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 25 декабрдаги ЎРҚ-344-сон “Тезкор-қидирув фаолияти тўғрисида”ги Қонуни // Электрон манба: <http://www.lex.uz>. мурожаат вақти:

- 17.11.2022. (Law of the Republic of Uzbekistan dated December 25, 2012 No. 344 "On operational-search activities"//electronic source: <http://www.lex.uz>. contact time: 17.11.2022.).
9. Хамдамов А.А., Саитбаев Т.Р., Гордеев С.Н., Рашитходжаев Р.Т. Ўзбекистон Республикасининг «Тезкор-қидирув фаолияти тўғрисида»ги қонунига шарҳ / Масъул муҳаррир Ш.Т. Икромов. – Т.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2015. – Б.97-99. (Khamdamov A.A., Saitbaev T.R., Gordeev S.N., Rashitkhadjayev R.T. Review of the law of the Republic of Uzbekistan "on operational-search activities" / responsible editor Sh.T. Ikromov. - T.: Mīa Academy of the Republic of Uzbekistan, 2015. – P.97-99.)
  10. Каримов Ваҳобжон, Тезкор-қидирув фаолияти: дарслик / В.Каримов - Тошкент, Lesson press, 2021. – Б.281-284. (Karimov Vahobjon, operational-search activities: textbook / V.Karimov-Tashkent, Lesson press, 2021. – P.281-284.)
  11. Каримов Ваҳобжон Ўзбекистон Республикасининг “Тезкор-қидирув фаолияти тўғрисида”ги қонунига илмий-амалий шарҳ / В.Каримов: Масъул муҳаррирлар: Э.Т. Юлдашев, Е.В.Коленко.-Тошкент 2021. – Б.153.(Karimov Vahobjon scientific-practical review of the law of the Republic of Uzbekistan "on operational-search activities" / V.Karimov: responsible editors: E.T. Yuldashev, E.V.Kolenka.- Tashkent 2021. – P.153.)

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

6-МАХСУС СОН

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР-6

JOURNAL OF LAW RESEARCH
SPECIAL ISSUE-6

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Тадқиқот город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000